

कमलपञ्चशतिका-स्तोत्र ॥

- सं. विजयशीलचन्द्रसूरि

आ कृति ए संस्कृत काव्य-साहित्यना एक अद्भुत नजरणां समान कृति छे. १३० पद्योमां पांच जैन तीर्थकरोनी स्तवना करती आ रचनानी खूबी ए छे के तेना प्रत्येक पद्यना प्रत्येक चरणमां 'कमल' शब्द गुंथी लेवामां आव्यो छे; अने एनो अर्थ प्रत्येक चरणे भिन्न भिन्न भिन्न अर्थमां गुंथी लेवामां आवेल छे. आमां प्र्लेष आदि अलंकारोनो तथा विविध शब्दसंयोजनोनो आश्रय, अलबत, लेवामां आव्यो ज छे. परंतु तेथी कविनी क्षमतामां स्वेज पण ऊणप आवे तेम नथी; खेरेखर तो एमां ज कविनी क्षमता प्रगट थई छे. अने आ कारणे, कविए स्वयं प्रयोजेतुं 'कमलपञ्चशतिका' एवुं नाम पण सार्थक बने छे.

पराकाष्ठा तो त्यां छे के कर्ताए ४ पद्यो (१२१ थी १२४) प्राकृत भाषामां लख्यां छे, अने तेमां प्रत्येक चरणमां 'कमल' शब्द प्रयोजी बताव्यो छे !

आ रचनाना सर्जक पंडित हर्षकुल गणि, इतिहासकारोनी नोंध प्रमाणे विकमना १६मा शतकमां थई गया छे, अने ते गच्छाधीश श्रीहेमविमलसूरिना शिष्य हता. तेमणे सूत्रकृतांगसूत्र पर 'दीपिका' टीका, मुग्धावबोध-औक्तिकनी टीका, कविकल्पद्रुम, काव्यप्रकाशटीका वगेरे अनेक ग्रन्थे रच्या छे. (जैन सं.सा.नो इतिहास-१, -ही.र. कापडिया, पृ. ५१, २८८ व. प्र.इ. १९५६, वडोदरा)

आ स्तोत्रनी एक प्रति छाणीना प्र. श्रीकांतिविजयजी शास्त्रसंग्रहमां उपलब्ध छे (क. ७९१). तेनी झेगेक्स कोपीना आधारे प्रस्तुत संपादन करवामां आव्युं छे. प्रतिनां ८ पत्र छे, अने सर्वत्र टिप्पणो नोंध्यां छे, जे उकल्यां तेवां अत्रे पण मूकी आप्यां छे. प्रतिमां लेखन संवत् नथी, परंतु पडिमात्रानी लिपि तथा प्रांते पुष्टिकारूप उल्लेख वगेरेने आधारे कर्तानी पोतानी लखेली के पछी कर्तानी नजर समक्ष लखायेली प्रत होय तेम अनुमान थाय छे. आदिनाथ, शांतिनाथ, नेमिनाथ, पार्श्वनाथ अने महावीरस्वामी-एम पांच तीर्थकरोनी संयुक्त स्तुतिस्वरूप आ रचनामां एकाधिक स्थले आदिनाथ वगेरे एक प्रभुनुं नाम लखीने, अन्य ४ नामो पण त्यां जोडी देवानी-जोडीने वांचवानी सूचना, कर्ताए आपी छे.

आ स्तोत्रनो एक अंश, संभवतः २५ पद्यो प्रमाणनो अंश, साराभाई नवावे संकलन करेल प्राचीन जैन स्तोत्र सन्दोहमां जोयानुं सांभरे छे. परंतु समग्र स्तोत्रनी तो तेमने पण जाणकारी नहोती, ते पण तेमांनी नौंध थकी स्पष्ट थाय छे.

पं. हर्षकुलगणिकृत कमलपञ्चशतिका-पञ्चजिनस्तोत्र सटिप्पण ॥

श्रीनिर्वृतिकमलदृशः करकमलक्रीडनैककलहंसम् ।
 प्रणतापूरितकमलं^१ प्रातःसमये सुदृष्टमुखकमलम् ॥१॥
 जिनपं सश्रीकमलं सुरनायकसेव्यमानपदकमलम् ।
 प्रतिपादं कमलपदैः पृथगर्थैः स्तौमि ^२वरकमलम् ॥२॥ युग्मम् ॥
 अक्षीणलक्ष्मीकमलद्वन्नीयवाचं भवामे ^३कमलाभिधानम् ।
 दीनोलसत्शूकमलब्ध्यदोषं पङ्कप्रणाशे ^४कमलस्वभावम् ॥३॥
 युगादिनाथं ^५कमलाङ्गवक्त्रं गीतप्रतापं ^६कमलाननाभिः ।
 संसारदुष्टाऽ^७कमलप्रमुक्तं स्तवीमि निःशङ्कपलास्यरङ्गम् ॥४॥
 अनंतसंवित्कमलं भजे विभुं स्वपाणिदीप्त्या ^८कमलाऽप्लापिनम् ।
 अचाल्यचित्तं ^९कमलाविलासतो नश्यत्तमःशोकमलक्ष्मविग्रहम् ॥५॥
 भात्राधिकत्वात्कमले^{१०} न तुष्णसि प्रियप्रदः ^{११}सत्कमलोपलक्षितः ।
 जिनेन्द्र^{१२}मुक्ताङ्गमलक्ष्यदर्शनः पदं न नग्रं कमलंभयः शुभम् ॥६॥
 बाह्यं तथांतरमसौ ^{१३}कमलं^{१४} भिनति मात्राधिकं ^{१५}कमलवं न दधाति माने ।
 एनोगतांशकमलंबपरप्रभाव ^{१६}भूभृदरां^{१७}कमलसेतरतुल्यसेव्यम् ॥७॥
 पश्यन्तमेकमलकाधिपतीभ्यपूज्यं सेवे शिवार्पकमलकरकपादम् ।
 क्षोणीविशे^{१८}कमलंकपदाब्जसक्त-^{१९}सच्चञ्चरीकमलकोच्चयवृद्धयेतम् ॥८॥
 व्याख्याक्षणे^{२०} कमलमूक्ष्यतुरानन्तत्वात् ख्यातस्तथा^{२१} कमलबन्धुरिव प्रतापी ।
 पद्यापतिः^{२२} कमलनाभिरिव प्रभुस्त्वं ध्यानं करोषि ^{२३}कमलासनमाश्रितः सन् ॥९॥

१. लक्ष्मी, २. शोभा, ३. औषध, ४. जलस्त्वं, ५. मृगाङ्ग, ६. लीमिः, ७. पापमलेन मुक्तः,
 ८. तृत्य, ९. कं सुखं मलं निधरति, १०. ताप्र, ११. वराङ्गना, १२. निःकलङ्ग, १३. शरीरं,
 १४. कामे, १५. क्षीम, १६. कलङ्ग, १७. रोगं, १८. कामेच्छा, १९. नृप, २०. रङ्ग, २१. अरङ्गं पुष्टं,
 २२. उत्तमधर्मर, २३. ब्रह्मा, २४. रविः, २५. कृष्ण, २६. पद्यासन ।

संक्षिप्तशोकमलयाद्रिजशीतवावयं विस्तार्यशोकमलपत्तमवद्यवाचम् ।
 मात्रोल्लसत्कमलसंसृतिकल्पवृक्षं सत्युण्यतोकमलवद्विरनाप्यपीडे ॥१०॥
 मानाहृशोकमलपुक्तपरित्यजन्तं संस्तौम्यभीकमलयुक्तवनिताङ्गरलम् ।
 क्षिसार्यनीकमलघुप्रशमोपसेव्यं त्वां मात्रिकाधिकमैलं श्रयतां दविष्टम् ॥११॥
 संभूषितांतकमलर्कसमं घनासौ त्यक्तातुलांशुकमलज्जमपीशरम्यम् ।
 सत्सेवितांतिकमलब्रजदत्तदुःखं श्रेयोलतासु एकमलं किल मावयाढ्यम् ॥१२॥
 अंहस्तमोऽकमलपूज्यसमात्रिकत्वे निर्नाशितान्तकमलक्षिमकृतानुकम्पम् ।
 श्रेयः कुलाङ्गमलयोचलकैरगम्यं सदिक्षसकल्कमललंतमिनं वशाभिः ॥१३॥
 नष्टान्तरायकदलकमलाभमद्रमेघः समात्रिकतयाकमलाङ्गदेहम् ।
 त्यक्त्वा सुराङ्गमलधनेषि मे समेतो मोक्षं निरङ्गमलभापगमं विधेहि ॥१४॥
 अनेकार्थान् जल्पत्रकमलमुखान् शब्दनिवहाँ-
 स्तथैवाचक्षाणः कमलवमुखान् वर्णनिकरान् ।
 क्रियाकाण्डे सम्यक्कमलकलितं तारयसि नो
 मयि श्रेयोलक्ष्मीकरशुकमलस्वार्दनयनम् ॥१५॥
 जयश्रीमन्त्रेतः कमललमहामान्यमहिमा
 प्रबोधं तन्वानः कमलसदृशाऽमित्रजनयोः ।
 तुष्वारस्फारश्रीकमलतुलनामेति जिनवाक्
 चरित्रश्रीकर्णे कनकमलवद्वाति भगवान् ॥१६॥
 भवं व्यापद्वादेः कमलात भवान् शोषकरणे
 यशः प्राञ्चत्पुष्पस्तबकमलान्तङ्गहरणे ।
 सुराधीशाध्यर्च्यः कमलसदृशत्वेन विदितः
 सदारिश्वाते जयति कमलाधीशमहिमा ॥१७॥

१. चन्दन, २. वृक्ष, ३. मरुदेश, ४. अपत्य, ५. सर्प, ६. वञ्जुल, ७. कलङ्ग, ८. निर्भय,
९. विष्णा, १०. मालं कपटे, ११. अन्वय (अन्तक-यम?), १२. कंदर्प १३. कामलं वसन्ते, १४.
- जन, १५. यम, १६. ध्मात, १७. चेतः, १८. पाप, १९. लड विलासे, २०. रोगीश्वा, २१. मालं वन,
२२. अंक दुःखं, २३. मालं वसादि २४. अङ्गो नाटकं, २५. लषी कान्तौ-अनिच्छन्, २६. अङ्गः
- कलङ्गः, २७. अलभा-लाभान्तरायत्यागः, २८. वकाराद्यान्, २९. धारय, ३०. रविः, ३१. मङ्गल,
३२. मित्र, ३३. एण्ड, ३४. को वायुः शीतलवात्, ३५. मङ्डः सर्वरसाग्रं सरसत्वात्, ३६. मण्डो
- भूषणं, ३७. कोउग्निः, ३८. मण्डो वाणम्, ३९. मण्डलः सर्पविशेषः, ४०. को मयूरः, ४१. तस्य
- मण्डं पिच्छं, ४२. कृष्णः ।

गिरीशः श्रीसार्वप्रकटकमलाङ्गोद्भवहतौ
 गभीरः श्रीपार्थः कमलनिधिवत्सद्गुणमणिः ।
 जनान्तर्बाहीकाभयकमलकारः कलिमलं
 मम छिन्द्यादीश ! ^१कमलरिपुवद्विश्विपिने ॥१८॥
 ददानः सद्गोधं ^२कमलजनतानाभपि विभो!-
 ऽद्वितीयत्वे पूर्णः ^३कमलश इव प्रीतिकरणः ।
 परिस्फूर्जत्कीर्ति सुरति ^४कमलाभृद्द्युतिसिता
 क्रियाणां पुण्यानां तवक्कमलापं प्रवदतः ॥१९॥
 प्रतीक्ष्यः स्वर्गाधीश्वरकमलनाथादिमसुरै-
 महातेजस्त्वेन त्वमसि ^५कमलः कर्मदहनः ।
 सतां विघ्नव्यापव्यपगमविधौ ^६भूषकमल-
 स्तव श्लोकः पूर्ण ^७कमलभवमप्याशु जितवान् ॥२०॥
 तमोदैत्यध्वंसे ^८कमलशयवद् भाति भुवने
 नभत्युंसामीशो ^९भविकमल(ला)लीनिर्मितिचणः ।
 परिक्षितन्यक्षाऽहितकमलः पावनगति-
 र्जगत्प्रौढावासांगणकमल्लीभूतसुयशाः ॥२१॥
 चिरंजीयात्सार्वः ^{१०}कमलरुहपाणिकमयुगः
 स्वयंभावात्सेवा^{११}कमललगोर्वाणनिकरः ।
 सदा सम्यग्निर्नाशितनिजयशःस्तावकमलः
 चलभ्यायुद्दुष्टज्ञरकमललाद्यामयहर(:) ॥२२॥
 यदाऽहं त्वत्सेवां ^{१३}चकमलभिकर्मीकृतसुख-
 स्तदास्यां सत्युण्यात्कमलऽसि वधत्याजनकृते ।
 चरित्रस्वीकरे ^{१४}कमलऽयमलोसीन्द्रियदमे

- १.स्मर, २.समुद्रः, ३.भैजजकारो वैद्यः, ४.मृगारिः सिंहः, ५.कमरो मूर्खः ;, ६.कलश,
- ७.कलाभृच्चन्द्रः, ८.कलापम्, ९.जलपरितरुणः, १०.मधूरधारी कार्तिकेयः, ११.गणेशः,
- १२.जलभवशन्दः, १३.जलशायो कृष्णः, १४.भविकक्षेममंडली श्रेणी, १५.रिपु, १६. मंडलः श्वा,
१७. मंडलं परिधिः, १८. जलरुहं पद्मं, १९.निषुणः, २०.मंडलं द्वादशराजकं, २१.मंडः शोकः, २२. मंडलं कुष्ठं, २३.अभिलषितवान्-आत्मनेपदमनित्यमिति, २४.कमठं आचष्टे,
- २५.कमठः कच्छपः स इवाचरतीति कमट् ।

ममत्वान्तिर्मुक्तः ॑ कमलपि यथा नैव भवसि ॥२३॥

शरप्रासप्राञ्चत्कमलमुखशस्त्राङ्गुतकरो

गृहस्थस्त्वे स्वामी ॑ कमलकरणो नैव चरणे ।

मदकोधव्यापत्कमलभरनिनाशनचणः

प्रणम्यः श्रेयः श्रीयुवति॑ कमलस्त्वं तनुमताम् ॥२४॥

यथावण्ठेषु ॑ कमलनलमर्वत्यनुदिनं

भुरज्येषु स्पष्टं ॑ कमलनिशमाशंसति यथा ।

यथा ॑ चाहनाथं ॑ कमलति नयादर्कयति वा

त्वदेकत्राणस्त्वामणु॑ कमलहं स्तौमि च तथा ॥२५॥

युवापि त्वं स्वामी ॑ सुमकमलधिकारनिपुण-

स्तनः ख्यातो गौरी॑ कमल इव दुष्टान्धकहरः ।

नवव्याख्याकले ॑ कमलधरविस्तारिनि॑ नदः

स्वयं पूज्यः स्वामी ननु ॑ कमलया भक्तिवशतः ॥२६॥

निर्निकी॑ कृतसत्संहस्रकमलः स्वांहिद्वयस्पशनैः

पूज्यस्त्वं कमल॑ प्रभादिभिरभूत्वद्वाग्रहस्यं विभो ! ।

जानानः कमलप्र॑ भोप्यपलपत्संसारचक्ष्रमी

श्रीपालं ॑ कमलप्रभेव सुषुवे त्वामीश ! वामोत्तमम् ॥२७॥

प्रस्फूर्जत्कमलप्रभावजलधिख्यातप्रतापोदयः

श्रीसार्वः ॒ कमलस्वरामृतवरद्वीपानुगच्छद्यशाः ।

ध्वस्ताऽनीकमलप्रभः प्रथयतात्सन्तापनिर्वापणे

सौख्यं जन्मनि निःकलङ्कमलले पूर्ण॑ पि शान्तिप्रदः ॥२८॥

अदैषेणाङ्कविभास्य॑ उलीकमलयस्युर्वीतलं पत्कजैः

१. कमठं मुनिभाजनं बहतीति कमट्, २. कमरं धनुः, ३. कमरं कोमलं कोमल-शरीरं, ४. कमरञ्जौरः, ५. कान्त, ६. विप्रः, ७. कं अर्णि महतीति कमट्-अग्निहोत्री, ८. कं ब्रह्माणमहनीति-ब्रह्माच्चरकः, ९. सूर्य, १०. कं सूर्यं महतीति कमट् सूर्याच्चरकः, ११. अणुकं स्वल्पं मवति माद्यतीति स्वल्पमदोहं, १२. पुष्पधनुः कामः, १३. ईश्वरः, १४. जलधरो मेघः, १५. शब्दः, १६. कालव्यन्त-रागमहिषो, १७. शि॑ (श)त्रुञ्जयः, १८. व्यन्तरपली, १९. गुरुः, २०. माता श्रीपालस्य, २१. पुष्करवरोदधि, २२. पुष्करवरद्वीप, २३. रण, २४. मण्डा आमलकी तस्याः फलं मण्डं, २५. ललाट, २६. मण्डयसि ।

सञ्चातः किल निःकलङ्कमललाधीशान्वये त्वं जिनः ।

त्वद्वाचं कमलब्रजा निजगिरा शृणवनि हर्षेन्द्रितः

पार्षद्येषु कृतान्तर्कमललाप्रादुष्कृतिप्रत्यलः ॥२९॥

संसारश्रान्तलोके कमललवति यः पापतापापनोदा-
दग्रे संवाद्यमानानकमललवदुदामतेजाः सुरौघैः ।

नग्रीभूतक्षमाभृद्रणकमललभृत्रिमलश्लोकराशः

निर्हाधःकृतश्रीपिकमललभृदाथासमे सेवकास्ते ॥३०॥

क्षोणीपावित्र्यहेतोः कमललवदिदं पाद पदद्वयं ते

नैवाज्ञानप्रवृत्तैः कमललुधरणैः श्रीयते सौख्यदायि ।

भक्तप्रत्यूहनाशाम्बिकमलनैमिव ब्रह्मलक्ष्म्यास्तमौघे

सपर्लोकप्रवृत्ताम्बिकमलनैजनासेव्यपाश्वर्णैऽसि पार्श्वः ॥३१॥

क्षोणीविख्यातकीर्त्यनिकमलयमुखानेकदेशस्थलोकान्

स्वव्याहारेण लक्ष्मीजलधिरनुदिनं बोधयन्वोधिसाधुः ।

इत्थं स्पष्टार्थमाद्यन्मधुकमलभरैः पूज्यपादारविन्दः

श्रीपाश्वर्णैः हेमशुद्धाभरणधरतनुः श्रेयसे संश्रितानाम् ॥३२॥

॥इत्येकं श्रीपार्श्वस्तोत्रम् ॥ शतार्थी(र्थि)पण्डितश्रीहर्षकुलगणिप्रणीतम् ॥

श्रेयः सदैकमलयोत्रिमेघनादमुत्सर्पिदपर्कमलोपमयाऽक्षिपन्तम् ।

वाचापि काकमलजं प्रतिबोधयन्तं वीरं गतांधिकमलं जिनराजमीडे ॥१॥

सम्पूर्णशान्तिकमलासिविमुक्तपाणिः सोदुं सुदुःशक्मलासनमेः प्रभञ्जन् ।

मिथ्या सतां वदसि लोकमलप्रभूतं कुर्वन्जगत्कमलधारिवशभिरच्यः ॥२॥

१. मण्डलाधीशो राजा, २. मृग, ३. मंडलं समूहः, ४. कमण्डलुः प्लक्षवृक्षविशेषः स इवाचरति कमण्डलवति, ५. मृदङ्ग, ६. मंडलं विद्यते यस्य स मण्डलवान् सूर्यः, ७. मंडलं सर्पं विभर्तीति मंडलभृदीक्षरः, ८. मण्डलं श्वानं विभर्ति वाहनतया स मण्डलभृत् क्षेत्रपालः, ९. कमण्डलुः कुण्डिका तद्वाचरत् कमण्डलवत्, १०. कमण्डलभृत्यारक्षस्तापैः, ११. अभिका पाश्वोपासिकादेवी, १२. मण्डनमलङ्कारः, १३. अभिका माता, १४. मण्डनाय अलङ्करिणी जना इभ्यादयः, १५. पटह, १६. देश, १७. सदङ्गः सदैभिजानं भलयं बनं नन्दनादि, १८. अण्डं मुखं तस्योपमया- निन्यत्वेनेत्यर्थः, १९. काकमण्डलं पक्षिणमपि, २०. अभिका कैतवं अरं अत्यर्थं, २१. अण्डं शरं, असि खङ्गः, २२. अण्डासनं धनुः २३. इः कामः, २४. पेशी-अण्डं पेशीति वचनात्, २५. प्रकाश, २६. अण्डधारिणः पुरुषाः, २७. प्रथमकाव्यद्वयं पाश्वोपयोगि ।

कुर्वन्समृद्धमिह निः कमलं स्वभक्तं मात्राधिकत्ववशतः ॥ कमलं धनाद्यः ।
 तुल्यो कृतस्फुरदशो कमलां जामाषमानव्यथासु घनकेलकमलाकवेऽसि ॥३॥
 क्षेमैर्भीकमलं वन् विषयाम्बुशोषे प्रातनिभाल्यं कमलोऽसि ॥ यमध्यमत्वे ।
 धन्यो जिनेश ॥ कमलासिच्च यत्र दृष्टः सारो भवेत्तत्र ॥ कमलामखिलामवैषि ॥४॥
 सर्वस्फुरत्कमलनं प्रवहदगुणानां को वेत्ति ते ॥ कमलनं नयनन्दितेश ! ।
 प्रौढप्रभावकमलावदभिष्टुतस्य शीतद्युतेश ॥ कमलाशुचिकीर्तिभाजः ॥५॥
 वीक्षेऽविपक्षकमलाभृदपूर्ववक्त्रं सिद्धान्तनिर्मितिकृते ॥ कमलाभृदाभ ! ।
 संसर्यर्कार्यविधये कमलाविदादौ धीरश्रिया रुचिर ! ते ॥ कमलाधिपाङ्क ॥६॥
 मात्राधिकत्ववशतः ॥ कमलभनाय सामर्थ्यभाकमलाभसमः क्षमायाम् ॥७॥
 संगुसस्त्कमललदगुणराशिरीशः सार्वः सपापकमलाभमभाषमाणः ॥८॥
 मुनिर्मात्राधिक्यात्कमललतिलीलाशमरतो
 वदन् जन्तूत्पर्ति नरकमलवे कालवशतः ।
 शुभे लग्ने जातः कमलगैजसद्योगकलिते
 श्रयन् रेखाः पाणौ कमलहरिहंसाकृतिधरा ॥९॥
 बाभास्यमध्यमत्या ॥ कमलङ्गुकः पर्षदतः ॥ कमलमीशवचस्तनोषि ।
 देवासुरैः कमलगीतयशाः प्रशस्यो बाल्यस्थितः ॥ कमलभायितविग्रहस्त्वम् ॥१॥
 दुर्वादिनां कमलहं वचसा भिनत्सि शास्त्रोद्धर्वं कमलधौतशरीरकान्तिः ।
 धन्ये यथा कमलमोसि नरेषु मान्यस्तद्विभुः कमलहंसगतिः प्रतीतः ॥१०॥

१. कमलारहितं-दरिदं, २. कामलं-को यमदास्य(?) स एव आमो रोगः, ३. लङ्घने-उङ्घने,
४. कटुरोहिणी, ५. 'रा', आमा अपवा राजभाषास्तत्समो मानः, ६. कलं पापं तदेव आपो रोगिविशेषः, ७. कम्प, ८. मरुदेशः स इवाचरन्, ९. कमलमिव कमलं मुखं, १०. इवणदिरिति परतो यत्वे-यमध्यमत्वमितिरूपं, ११. कलीकालः स धन्यः, १२. असि त्वं, १३. कला विज्ञानं, १४. कलनं जाने, १५. कलनं सहख्या, १६. कमलावता विदुषा नेरण स्तुतः, १७. कला, १८. कलाभृच्छन्दः, १९. कलां शिल्पं बिर्भाति इति कलाभृत्सूत्रधारः, २०. कलामूलधनवृद्धिस्तां वेत्तीति कलावित् अवसायी तेन कार्यं आदौ स्मर्त्यः, २१. कमलो मृगः मृगाधिपः सिंहः स एव अङ्गे यस्य स वीर इत्यर्थः, २२. काम इच्छा, २३. कर्मेत्यर्थः २४. कमो बलं, २५. अनुमतिः, सपापत्य सावधास्य कामेऽनुमती लोभमभाषमाणः, २६. कामं कन्दर्प लडति उन्नथयति-लडजिह्वोन्मथते, २७. वीर्य, २८. ज्योतिष् योगो, २९. पद्माकाररेखा, ३०. कलङ्ग, ३१. कलं मनोङ्गं, ३२. कलोऽव्यक्त-मधुरध्वानस्तेन गौतं यशो यस्य, ३३. कलभो तप्तुहस्ती, ३४. कलहं, ३५. कलधीत, ३६. कलम, ३७. कलहंस ।

स्वामित्रशोकमलगार्ददघव्यपाये संसारदुःखेकमलालाघयुतं रिपूणाम् ।
 निर्नाशने कमलघोषसमान धोपं भावामये कमलहारिसमं समात्रम् ॥११॥
 जन्तोस्तपः स्फुरदशोकमलप्रेणाशे ताप्रस्य चम्पकमलन्दसुगन्धिवस्तुः ।
 उलास्यन् कमलशंकमुपस्थितिकारी यः स्यात्तत्र स्वकमलाज्ञनमातनोति ॥१२॥
 हन्मेष्यताकमलवृत्तप्रतिपक्षमात्राधिक्यादलीकमलसि प्रशमात्रहन्तुम् ।
 उलास्यलीकमलवृत्तनुसाधुनम्यः क्षिप्रव्यलीकमलवृन् स्थिरतागुणेन ॥१३॥
 दुष्टमचन्द्रकमलत्रुवेलमीशस्पृष्टं सिताकमलपातकतापलोपे ।
 सदोस्तनीकमलतुल्यवच्चः प्रपञ्चः निर्मोघमाधकमलः सदरिष्टकुष्ठे ॥१४॥
 पादावनप्रकमलाङ्गमुखग्रहौषः साधूभवत्कमलभाजनधारिविप्रः ।
 विष्वस्तुः कमलसम्भवभीतिरीतिः प्रत्युहसञ्चायतमः कमलस्वभावः ॥१५॥
 त्वक्यव्यलीकमलसे भुजगेश्वरे च राशीश्च मध्यकमलप्रमुखान्वदन्तम् ।
 संवद्दितार्दिधकमलादिजनस्यधन्यो यस्त्वत्पदान्तिकमलार्थत एव भक्त्या ॥१६॥
 अम्बोदरान्तरतटाकमलालशान्तिवलीबलाङ्गकमलाङ्गमराङ्गतुल्यम् ।
 पूर्णाङ्गितर्कमलवृत्कलितं कराब्जे सम्यग्वितर्कमलयप्रियनादमीडे ॥१७॥
 निस्तीर्णपातकमलादिह संयमं यः संसारशोषकमलोचकवैरिवाः ।
 पङ्क्रेरुहाङ्गमलयोमुदमाप्ययद्वद्यान्तीश तावकमलम्बरिणो मतं तत् ॥१८॥

१. अलगदः सर्पविशेषः; २. संसारदुःखमेव के जलं मवति बधन्ति(मथाति) कमल् - व्योरिति वलोपः; ३. समर्थ्य, ४. कामलो वसन्तः वसन्तघोषः कोकिलः; ५. कामलो रोगः रोगहारी वैद्यः; ६. पारद, ७. किट्ठ, ८. मरन्दो मकरन्दः; ९. उल्लासकृत, १०. अनूकं शीलं तत्र मठति निवसति स्थिरीभवति इति अनूकमट्-शीलवान्मुरुषः; ११. पुण्यता, १२. अर्कः स्फटिकः मालवत्-मालुः स्त्री तद्वदाचरन्तः प्रतिपक्षा यस्य, १३. अवितथ, १४. अड उद्यमे, १५. भाल, १६. मालुः पत्रवली कृत्वा तथा तद्वदाचरन्ती तनुयेषां, १७. अप्रियः १८. मरुः पर्वतः १९. चन्द्रकमल-कर्पूरपानीयं यस्त्वर्णरोगानाशयति, २०. साकरवाणी, २१. द्राक्षारसः, २२. कमलं जलं जलयोरव्यभिचारित्वात् कमलो रसः; २३. निर्मोघं सफलं गाधपानीयं माहवाणी इति, २४. अ. प्रसिद्धं शत्रुञ्जयनीरं कुष्ठहरित्वात्तसदृश इत्यर्थः २४. कमलवत् अङ्गं यस्य स कमलाङ्गो रक्ताङ्गो भङ्गल इत्यर्थः; २५. ताप्रभाजन, २६. कमल इव कमलः वृत्तत्वात्-रक्तत्वात्-तत्संभवो यमः; २७. कमल इव कमलः सूर्यः २८. व्यलीकं-अलीकं, २९. अलसीडं, ३०. नागराजे च, ३१. मध्ये को यत्र ईदूशो मलशब्दः मकर इति स्यात्, ३२. कमलश्रेष्ठो, ३३. पार्श्वं, ३४. अरार्यते-प्राप्तोति, ३५. मराल, ३६. वसन्त, ३७. अरङ्ग, ३८. तको वाञ्छा, ३९. अरवत्-चक्रं, ४०. वनप्रियः कोकिलः, ४१. अरोचको दीर्घिमान्, ४२. कमलोत्सङ्गं प्राप्य यथाऽलयोमुदं यान्ति, ४३. अडम्बरिणः संसारप्रपञ्चं मुक्त्वा तत्र मतं प्राप्य मुदं यान्ति ।

जनुष्यासीतेऽमः कम्लकलल(कमलकल?) राशिर्महमयः ।
 क्षमामध्ये क्षान्तः सपदिकमलाकेलिकरणा ।
 वदन्वेदाथौघं जिनकमलहं सांकसदृशः
 भवाव्येः संशोषे कमलशभवः शम्भवचणः ॥१९॥
 कमलमुखविपक्षो मध्यमाऽभावतस्त्वं
 कमलमुखकुरुद्धैः सेवनीयो वनान्ते ।
 कमलचरणभक्तैर्नैवलक्ष्यस्वरूपः
 कमलभयविमुक्तः प्राणमत्कन्धराणाम् ॥२०॥
 कमलजनकतेजाः सौख्यसम्पत्प्रदाता
 कमलजननरोद्यगेऽपि सन्तापहारी ।
 कमलमितमनन्तं मुक्तिसातं भवन्तं
 कमलमुखसमस्तव्यन्तरेन्द्रार्च्यमीडे ॥२१॥
 सकलकमलयोतप्राज्यलब्धिप्रपञ्चः
 सुमृदुकमलणश्रीन्यकृतस्वर्णवर्णः ।
 विशदकमलकान्तस्थायिसन्नीरभाषः
 प्रसृमरकमलझोपद्रवद्रावकोऽसि ॥२२॥
 सरुचिकमलबालव्यालरौद्रे प्रघाते
 निशितकमलपत्रच्छन्नबोरोद्धजाते ।
 हरिभरकमलेणुव्यासरूपे जयन्ते
 विश इह कमलाले नामभाजो लभन्ते ॥२३॥
 अरुणकमलशाखः कल्पशाखीव विश्वे
 दधिकमलबेकाभव्याहृतिः शान्तिदाता ।
 कुरुबककमलझोद्यानवासी व्रतस्थो

१. कलकील(कल)राशिः, २. कलाकेलिः कामः, ३. कलहंसाङ्गो ब्रह्मा, ४. कलशभवोऽगस्तिः,
५. कमलमुखाः कृष्णाऽननाः, ६. कमलमुखा वानराः, ७. कालो-महाकालः, ८. कालो यमः,
९. कालो यमस्तस्य जनकः पिता सूर्यः, १०. कालो मरणं, ११. कालमनेहसं, १२. कालो व्यन्तरः,
१३. करो हस्तः याता प्रासा, १४. करणं शरीरं, १५. करको नीरपात्रं, १६. करकः, करवालं,
१७. करपत्र, १८. प्रतास्य, १९. करेणु, २०. नराः, २१. कराले, २२. करशाखो नखः, २३. करम्बः,
२४. करञ्जः ।

गृह्यपतिं कमलोटन्यादकरी संकृच्च ॥२८॥

कमलमिव दिनेशः प्राप्य दत्ते कुयोगं

तदिव कमलपूजां वामदेवो जनानाम् ।

कमलभूमिव पूर्णं पूर्णिमासीसु योगं

त्वमपि कमलरम्यो भक्तिभावं नतानाम् ॥२५॥

कमलमिव खण्डेनाब्जेन युक्तं सुकालं

जनजनकमलेखं वक्षमाख्याति सिद्धिम् ।

कमलभूवकृतं सहुवृद्धवायं क्षिणोषि

तदिव कमलजातप्राप्यधीरैः श्रितस्त्वम् ॥२६॥

सद्गीडतीव उपया कमलाङ्क ईश ! त्वं वीरसिद्धिरमया कमलाभिरामः ।

तद्वच्चिरं कमलभाधिकसदुणः सन् दद्याम्यहोसि कमलाङ्करुचिप्रतापः ॥२७॥

विश्वत्रयीकमलनप्रतिमान्तिमार्हन् गह्येतराम्बकमलाङ्कमीश विश्वम् ।

संसारातराकमलेखं कुष्ठमुखं नक्षत्रपेटकमलाङ्कमीश विश्वम् ॥२८॥

राज त्वदम्बकमलस्तनुषे वदंस्त्वं अंहः पुलाकमलवत्रधनिन्मगानाम् ।

१-२-३. मध्यमाभाव इति सर्वत्र योज्यं, करोट भाजनविशेषस्तेनाऽन्यदपि पात्रं लक्ष्यते तत्र न्यादकारी-भोजनकृत, ३अ.एकवारं, ४.कं यमं देवतात्वेन मलति धरति कमलं भरणी नक्षत्रं, ५. तथा, ६.मस्तकपूजां, ७.इश्वरः, ८.कर्माणि देवतात्वेन मलते कमलं-कृतिका नक्षत्रं, ९.कं आत्मानं मलति कमलं शरीरं तेन रम्यो-रमणीयः, १अ.नतानां भक्तिभावं प्राप्य सुयोगं दत्से, १०.कमलं ब्रह्माणं मलति-कमलं रोहिणी नक्षत्रं, 'रोहिणि चंददिवायर हाथिष्ठका दोषडीआই'-इत्युक्त्वात्, ११.सूर्योण, १२.अब्जेन-चन्द्रेण, १३-१४.मशन्दः स लेखो देवताऽस्य तत् मलेखऋक्षं नक्षत्रं मृगशरो नक्षत्रं, व इवार्थे, यथा मृगभं सूर्येण चन्द्रेण च सिद्धिमाख्याति तथा त्वमपि, १५.कमलं भरणीनक्षत्रं तस्माद्विरो राहुस्तत्कृतं दुर्व्ववायं दुष्टं विघ्नं क्षिणोषि, १६. कमलं रोहिणी नक्षत्रं, तस्माज्जातो युधग्रहः, १७. कमलो मृगः ऋष्यनामा सोऽङ्के यस्य स कमलाङ्करुद्धो यथा उषया कीडति तथा त्वं सिद्धिरमया कीडसीति, १८.कमलशब्देन पदाभिधानः संख्याविशेषः कमल इति मासंख्यातोऽप्यधिकगुणाः, १९.उत्सवान्, २०. कमलाङ्कः पदाप्रभजनस्तस्य कान्तिस्तद्वत्प्रतापोयस्य स, २१. कं मस्तकं तस्य मण्डनं मुकुटः, २२.अनिद्याः, २३. अम्बकं नेत्रं तस्य मण्डनं कञ्जलं, २४.अर्थात् कृष्णं, २५.मो रुद्रः स लेखको देवता यस्य तत् मलेखकमार्दनक्षत्रं, २६. अराजकमनाथं, २७.अम्बकं लोचनं तस्मात्, महुड वृद्धौ मंहते धातूनामनेकार्थत्वात् जायते इति अम्बकमन् चन्द्रस्तद्वल्लसतीति क्विपि स्वादिदीर्घभावे अम्बकमण्डलः, २८.सङ्क्षेप, २९.महः पर्वतः स इवाचरन् गरवन् ।

विद्वच्चकोरकमलश्शणमुक्तदेह सन्देहहारकमलस्य वचोविलासः ॥२९॥
 वरतनुं तारकमलणः सत्यान्धकमलणभान्धकदघौषे ।
 नरकमलणाभनरकध्वंसे समकमलणाद्विरतः ॥३०॥
 भूतिकमलकहरणः प्रणमदशकमलबद्धसर्वायुः ।
 सूर्पकमलणविमुक्तः प्राणिभ्यो भावुकमलासीत् ॥३१॥
 चरणमनङ्गमलासीत्सत्यागदयाद्यनन्दकमलायः ।
 कमलाख्यमपि ददानस्तथा निधानं महाकमलम् ॥३२॥
 आनप्रणाकमलणः स्वामी मध्यकमलं निधि यच्छन् ।
 अन् पृथुक्मलणगोयायजूकमलणोद्भवं दुरितम् ॥३३॥
 मध्यकमलकेतुहतः प्रसन्नतारकमलब्रजदविष्टः ।
 दानत्रिकमलतुल्यः सहस्रकमलसुतगुणौधः ॥३४॥
 रिपुरङ्गपञ्चकमलः श्रेयश्रीवल्लीकमलतुल्यः ।
 गाम्भीर्यकमललश्रीः षट्कमल इव ब्रती सार्वः ॥३५॥
 निर्मलसहस्रकमलाजलवत्कमलश्रियाऽस्तपूर्णशशी ।
 जगति चतुःकमलसमः समवसृतौ सुकमलभ्यपद(ः) ॥३६॥
 सार्वं कमलजनादः श्रेयोनिर्माणपञ्चकमलसमः ।
 कमलजंकेतुजिनोक्तावतारकमलजनिधि यच्छन् ॥३७॥

१. चन्द्रलाञ्छन, २. सन्देहहरणे शिवो महेशः शिवो हि संहारदक्षः, ३. शिव, ४. रस्य आस्वादनीयं, ५. तारकदैत्यस्य मरणं यस्मात्स कार्तिकेयः, ६. अन्धकमरणो ऊङ्डः, ७. नरकमरणः कृष्णः, ८. समे समस्ताः काः प्राणिनस्तेषां मरणं हिंसा, ९. मरको मारि, १०. कमलमिव कमलं मस्तकं दशकमलो रावणः, ११. सूर्पकदैत्यमरणः कामः, १२. भद्रं मङ्गलं दत्तवान्, १३. चारिं निः कलङ्गं अलासीत् गृहीतवान्, १४. नन्दकः खङ्गः तं मलते नन्दकमलः कृष्णः स इवाचरतीति नन्दकमलायतीति नन्दकमलायः १५. पद्मानामा निधिः, १६. महापद्मनिधानं, १७. पाकदैत्यस्य मरणं यस्मात् स पाकमरण इन्द्रः, १८. मध्ये को यत्र स मल शब्दः एतावता मकराञ्छयो निधिः, १९. पृथुको बालस्तस्य मरणं हत्या, यायजूको ब्राह्मणस्तस्य मरणं हत्या, २०. मकरकेतुः कामः, २१. नेत्रः, २२. मलो देवादिपूजायां अश्रादः, २३. दूरः, २४. कमलमिव कमलं मस्तकं त्रिकमलशिरः धनदः, २५. सहस्रकमलो सहस्रमस्तकः शेषाहिः, २६. वैरिमृगे, २७. सिंहः पंचाननः, २८. कं पानीयं मलते धरति कमलो मेघः, २९. कं जलं तस्य राशिर्यस्य स कमण्डलः समुद्रः, ३०. पाण्मुखः कार्तिकेयः, ३१. सहस्रमुखी गङ्गा, ३२. मुख, ३३. ब्रह्मा चतुर्मुखः, ३४. सु शोभना: काः प्राणिनस्तेलं भ्यपदः, ३५. कमलं जलं तत्र जायते कमलजः शङ्कु, ३६. पञ्चमुख ईश्वरः, ३७. शंखकेतुर्नेमिजिनः, ३८. शङ्कुनामा निधिः ।

आरक्तकमलयुगलो वीरोऽहन् गूढकमलभीतिहरः ।
 कमलजभृद्यति दितिजध्वंसे ध्यातो हृदयकमले ॥३८॥
 कमलादितपोदेष्ट कविभिः कमलादिचित्रवर्ण्य गुणः ।
 नाभिकमलस्वरूपं शंसति सत्यं च कमललये ॥३९॥
 कमलवदन्तर्येयं सेव्यं च सहस्रनीलकमलगणैः ।
 चम्पकमलजातिनवश्रीतिलकमलादिसुमपूज्यः ॥४०॥
 वार्षिकतपूपकमलकौ नैषि वशं त्वक्मलभुवां स्त्रीणाम् ।
 जनदीपकमलकौ किलकाकमलादीन् प्रबोधयसि ॥४१॥
 विश्वप्रकाशकमलप्रभुद्युतिः कनकमलतनुः सार्वः ।
 मानामयजतुकमलल्युपदेष्टा प्रशमिनां कमलकायः ॥४२॥ गीतिः ॥
 प्रणतप्रहकमलाह्यचकधरः कमलहरिनतः सार्वः ।
 पूर्यति कमलवासां सनाकमलवाहनाध्येयः ॥४३॥
 यः सार्वकनकमलसत् तावकमलयति मुखं स्म तस्यैव ।
 न एन साकमलसत् दुर्गतिमयमधिकमलसच्च ॥४४॥
 भक्त्या पावकमलसत्वां नायकमलचयत् शुचिं सस्वम् ।
 क्षारकमलावयद्यस्तस्य भवोदकमलवदीश ॥४५॥

१. कमल इव कमलः पादः, २. गूढपादः सर्पः, ३. कमलजे शङ्के बिभर्त्ति कमलजभृक्त्यः स इवाचरतीति कमलजभृद्यति, ४. कमलाकृतिकल्पात्पञ्चपदानि ध्यायेत, ५. कमलनामा तपः, कमलनी ओली प्रसिद्धा, ६. चित्रालङ्कारं, ७. को वायुस्तस्य मलो धरणं रोधनं पवनसाधना तस्य लसे ध्याने नाभिकमलस्वरूपं-नाभौ कमलाकारो वर्तते, ८. कमलतपः तपस्त्रिभिः, ९. नीलकमलं नेत्रं सहस्रनेत्र इन्द्रः, १०. पुष्पजाति, ११. पुष्प, १२. पदैकदेशे पदसमुदायो-पचारान्मलो दलामलो दमनकः, तथैव द्वितीयवारे दलामलो दमनकः, १३. मण्डकः, १४. पदैकदेशे पदसमुदायोपचारान्मलो हेमलः स्वर्णकारः, १५. हेमलः सरटः, १६. विमलजिनः, १७. विमलं निर्भलं पदैकदेशे पदसमुदायोपचारात् अत्र ग्राहं, १८. हिंगु, १९. एकदेशविकृत-मनन्यवदितिन्यायात्-कमलं कोमलं एकदेशविकृतस्योपलक्षणत्वादनेकदेशविकृतस्याऽपि अनन्यवदावात्-को इत्यस्य स्वरव्यञ्जन समुदायस्यापि ग्रहणात्-मल-कोमलमिति - एवं अग्रेऽपि ज्ञेयं, २०. महापादाचक्री, २१. पदा वासुदेवः, २२. लक्ष्मी, २३. राजहंसवाहनः, २४. रसण् आस्वादन-स्थेहनयोः - कलंकं धन्तुरं अरसत् आस्वादितवान्, २५. तस्य तव मुखमरिरिवाचरति स्म, २६. विट, २७. अरसत् सृतवान् रसशब्दं, २८. क्रीडितवान्, २९. पवित्रं, ३०. अलसत्-श्लेषितवान् लस्मश्लेषणकोटनयोः, ३१. अरचयत्, ३२. पक्षिपाशं, ३३. लव इव आचरत् अलवन्.

कर्मातङ्कमलधयद्युग्गतिकार्मकमलोहयद्यच्च ।
 भवकूपकमलने त्वं निःशङ्कमलज्जवोऽसुमताम् ॥४६॥
 विनयोदर्कमलासीदेकागारिकमलाटयद्वीरः ।
 सेवकमलालयत्कुलनेदकमलयस्यपि स्म जगत् ॥४७॥
 न्यकृतजुकमलाराद् तव पदयुगलकमलञ्जयद्व्यान् ।
 तण्डकमलक्षमाणः कुगतेस्त्वं स्वकमलक्षयः सिंहात् ॥४८॥
 पुण्याद्रङ्गमलाजत्पुण्यमृते क्षोणिनायकमलङ्कृत् ।
 मुखमकलङ्गमलाजदेन च जैवातृकमलाञ्छत् ॥४९॥
 परिचारकमललरङ्ग श्रेणिकमलराजदेशधर्मेण ।
 मुक्तव्यलीकमलतन् मुक्तावस्तोकमलवयन्महसा ॥५०॥
 पापकमललापवचो गतसर्वारेकमलबैणायत तत् ।
 उदकमलाच्च भवस्याऽसुमत्कदम्बकमलक्षदिनः ॥५१॥
 कीर्तिध्वजांशुकमलोपयदात्मवंशे भव्याङ्गिमोदकमलापि वचः सुचारु ।
 नो कर्मपेटकमलात यतीश तस्य यस्तच्च तावकमलोपयति प्रमत्तः ॥५२॥
 अजैनैरः सकलमङ्गमलेखयद्यो मुक्त्या च साकमललास न तीर्थनाथः ।
 कान्त्या तथाऽधिकमलार्हतीहितार्थदाता जिनैकमलासि स्म च मर्त्यलोकम् ॥५३॥
 यो वैनयिकमलाघात कर्तुं सूतकमलोकयत्तव च ।
 परमं लोकमलाधीत् स प्राप्नुं वर्णकमलब्ध्य ॥५४॥

१.लघुं अकरोत्, २.कर्मशीलः कार्मकः, ३.यत्कर्म लोहमिव आचरत्, ४.धारणे,
 ५.रज्जुरिवाचरः अरज्जवः, ६.अग्रासीत्, ७.एकागारिकं चौरं अरटयुःखं कारितवान्,
 ८.सेवकमलालयत्-विलासे कारितवान्, ९.मण्डयसि, १०.लाक्षा, ११.अराराद्, १२.अरञ्जयत्,
 १३.भायावनं, १४.सिंहास्त्वकं आत्मानं अलक्षयः अङ्गितवान्, १५.अराजयत् राजानं अकरोत्,
 १६.रङ्गमकरोत् अरङ्गयत्, १७.अराजत् शोभितं, १८.येन मुखेन चन्द्रमलाञ्छत् लाञ्छितपकरोत्,
 १९.रङ्गमाञ्छयत् धर्मेण रङ्गमपि प्रतिबोधितवान्, २०.रति अकरोत्, २१.रविरिवाचरत्, २२.पापकं
 वचः न ललाप, अकारो निषेधे, २३.सन्देह, २४.सत्त्वेन लवणमिवाचरत्, २५.भवस्य संसारस्य
 उदकमरादत्तं-संसारस्य जलाञ्छलिर्दत्त इत्यर्थः, २६.अरक्षत्, २७.अरोपयत्, २८.लपितवान्, २९-
 ३०.तद्वचः प्रमत्तः सन् न लोपयति-अकारो निषेधे, ३१.अङ्गं शास्त्रमलेखयत् लेखितं, ३२.साकं
 सादर्थं न ललास न-अपि तु कीडित एव-अकारो निषेधे, ३३. रा., ३४.अरजिन इवाचरति स्म,
 ३५-३६. राघृष्ण सामर्थ्ये-विनयं कर्तुं समर्थोऽभृत्, ३७.जन्म, ३८.लाघृष्ण सामर्थ्ये ।

वर्णे सूतकमले च यदस्य कीर्तिस्तेजः कदम्बकमलोचत वैर्यसह्यम् ॥
सुत्याक्षतान्धिकमलाविभवाँश्च येन निःशेषमीश निजतङ्गमलोपि तेन ॥५५॥

आदितः ॥८६॥

समारुद्धो वैनीतिकमलहयद्यामगृहणे
वनं बिभ्रत्सारं भ्रमरकमलस्ताक्षरपदे ।
पदार्थं विश्वायां कमलहयति श्रीजिनवरे
वशाराज्यस्वर्णादिकमलहयत्तार्णगणवत् ॥८७॥
मौकिकमलरौफलमिह निःशेषं मोहसौसिकमलोठत् ।
माक्षिकमलोडयन्निजभक्ते वसुरांशुकमरौडत् (लौडत् ?) ॥८८॥
अङ्गमलोभीत्रहि यः पश्यस्त्ववकोङ्गमलविष्ट ।
काकमलयिष्ट गोलाद्यथातथास्मादकमलापीत् ॥८९॥
नाणकमलते लातुं यतिनां तमसा न च स्वकमलेपीत् ।
शौकमलयते त्वत्संनिधेस्तथौकमलंफति च ॥९०॥
त्वां हितकमलहृतयः सदिष्टसाधकमलहृयतेऽन्यैः सः ।
येन त्वकमललङ्घे सोऽपि भवोदकमलहृष्ट ॥९१॥
ऊष्मकमलहृदाप्त्वा पल्वलभार्दकमलहृकर्मस्यात् ।
मण्डकमललङ्घे यथा त्वत्राम्नाऽशान्तिकमलाधि ॥९२॥

१.पारद, २.आतङ्ग, ३.वाहनं शबकादि, ४.अरहयत्, ५.ब्रतग्रहणे, ६.अरंस्त रम्भ क्रोडायां
मुक्तिपथे, ७.कं पदार्थं न रहयति न जानाति अपितु सर्वान् वेत्ति - रहणं गतौ गत्यर्था ज्ञानार्था
इति, ८.अरहयत् त्वक्तवान् रहण त्यागे तृणसमूहवत्, ९. मौकिकं फलं रटी दत्तवान् अकारः
[पादपूर्ती], १०. सौसिके रात्रिधाटी, ११.ल(लु)ठ उपधाते, १२.रोड अनादरे-निजभक्तेन माक्षिकं-
मधु अरोडयन् त्याजितवान्, १३.रोड अनादरे-सुरांशुकं देवदूष्यवलं अरौडत् - न आदूतवान्
इत्यर्थः, १४. अङ्गं नाटकं पश्यन्न अलोभीत्-न गृद्धो बभूव, १५. यथा गोलात् काकं-काक-
समूहं अडयिष्ट उडीनम्, १६. तथाऽस्मात्तुरुषात् अकं दुःखं अरापीत् गत-रफ्फातौ, १७.यतिनां
नाणकं लातुं अलते निवारयति अलो भूषण-पर्यासि-वारणेषु], १८.तमसा अपि न स्वकं
आत्मीयं आत्मानं न अलेपीत् - न लिंसं चकार, १९.शौकं शुकानां समूहः त्वत्समीपान्न डयते
नोडीय याति त्वद्वचनमिच्छत्व इत्यर्थः, २०.उस्त्राणं वृथभाणां समूह औक्षकं त्वत्समीपान्न रम्फति,
२१. यस्त्वामलहृत उलहृतवान्, २२.सोऽन्नैनलङ्घयते, २३.येन त्वं ललङ्घेऽकार आपन्नणे,
२४.स भवोदकमलहृष्ट, २५.ऊष्मकं ऊष्माकालं आप्त्वा प्राप्य यथा पल्वलं अलहृत्, २६.शुष्कं
लघु शोषणे, २७-२८.मण्डकं आमलकं ललङ्घं शुष्कं तथा त्वत्राम्नाऽशान्तिकममङ्गलं अलाधि
शुष्कम् ।

यदलिपिकमलालेणादतः सादमुक्तः
 कलमकमललाडते नयः पावनत्वात् ।
 अपि भृत्यकमलालद संसृतेः क्षोणिपं च
 अनुपैधिकमलालस्वंतयेनापदस्ताः ॥१३॥
 दाम्भिकमलरीत्यगति सूचकमलरांचकार तान्तिपदम् ।
 दांडाजनिकमलर्त्ति च विभवं शीतकमलारयति ॥१४॥
 अलकमकमलचयसि रुचा जित कमलाबूयसे भवाम्बुनिधौ ।
 फुलकमलरचदपि तो अंगारकमलवयज्जिनो भृतकम् ॥१५॥
 क्षिसाङ्गारिकमलवचश्रितं वचस्तेऽलपकमलह्विष्ट ।
 आसेचनकमलोगं त्वामीडेऽनणुकमलघिष्टम् ॥१६॥
 कलृष्टाकलपकमलस्तुल्याङ्गारिकमलेट् करद्वितयम् ।
 कृत्वा वचःप्रमोदं कमलभ्यङ्गमलभत नासौ ॥१७॥
 पादाम्बुजैरपि तु रुक्षकमलञ्जकार जेतुं मुखेन च शशाङ्गमलम्बभूव ।
 लीलाविनायकमलक्षणमाततान ध्यानेन कण्ठकमलक्ष्यघसिर्जघान ॥१८॥
 त्वं निः शलाकमलयं श्रयसीश लब्ध्वा निःसङ्घट्यहाटकमलायमिनः प्रकुर्वन् ।
 तत्त्वप्रकाशकमलब्धं सदोपयोगमापन्निवारकमलोहितं लोहिताशः ॥१९॥
 नाथत्रिलोकमललङ्घनञ्जनत्रीः सत्याभिवादकमललभ्यशःप्रसारम् ।

१.लडि जिह्वोम्नन्थने यद्युकि अलालद्, २.विषाद, ३.शालिषेद, ४.अललाडत् मन्थं अकारयत्, ५.कर्मकरं, ६.अलालद् - रक्ष पालने ह्यस्तन्या दिवि रूपं, ७.निर्दर्श्मं यथा, ८.प्रथिताः, ९.अररोति, १०.खलं, ११.अरराञ्चकार, १२.मायाचिनं, १३.इक्षुकाण्डं, १४.प्रमत्तं, १५.अरारयति, १६.लित्पदकेसरं, १७.रचयसि, १८.आश्वर्य, १९.मङ्गलं, २०.सेवकं, २१.उद्यमवता, २२.भूङ्गं, २३.भ्रमरशब्दमलह्विष्ट, २४.अरोगं, २५.अनिन्द्यं, २६.महान्तं, २७.अहर्ष, २८.तुल्याङ्गारिकाः किंशुककोरका यस्य तनुल्याङ्गारिकं करद्वयं रक्तत्वात् मुकुलभूतत्वात्-एवंविधं करद्वयं कृत्वा यस्तव वचः अलेट् आस्वादितवान् श्रुतवानित्यर्थः; यः किंविशिष्टः अलसः लसः श्लेषः - अनाश्लेष इत्यर्थः; २९. स कं अलभ्यं प्रमोदनं अलभत-अनन्तप्रमोदं लब्धवानित्यर्थः; ३०.देशं, ३१.अदरिद्रं, ३२.वैरिकं, ३३.अलक्ष्या अदृश्या घसिराहारो यस्य, ३४.अ इति संबोधने - त्वं निःशलाकं निर्वर्जनं लब्ध्वा लयं ध्यानं श्रयसि, ३५.न विद्यते रैः धनं यस्य स अराः तं अरायं, ३६.अलोहितं अरक्तं, ३७.लोहितं रुधिरं यस्य, ३८.अललञ्जत्-लज-लजुण् प्रकाशने, ३९.स्तावकं नं, ४०. निवड ।

कुर्वत्रिणां तु कमलाज्ञितमृत्तिरेतद्वाज्ञावतां ददशङ्कमलक्तचेताः ॥१००॥

धर्माक्षेपकमलम् साम्यविडम्बकमलम्यदुर्गतिगम् ।

त्वदनाक्षेपकमलजं कुरुषे स्वस्तावकमलाप्यम् ॥१०१॥

कर्मान्तिकरकमलन्नसि भूमिपीठं व्याप्तिरमायकमलत्पदिमुख्यधातून् ।

सावेशनामंकमलं विमलावबोधे द्रव्यात्मनाऽपि कमलं कथयन्नयश्रीः ॥१०२॥

वक्त्रेण यः १२ कमलवैरिणमाजिगाय काष्ठास्थलोकमलयत्त पुनर्नौघः ।

सुस्थापनाकमलमुज्ज्वलमङ्गलश्रीनिक्षेपतः कमलमीश वदेशं भावात् ॥१०३॥

कमललीशभवेऽपि शिवे तथा १३ कमललिन्यतिहावैवशीकृतः ।

१४ कमलमाधितनुद्युतिराशिता कमलवस्तुपरित्यजकः श्रिये ॥१०४॥

१५ कमलधारिनिषेष्यपदाम्बुजः १५ कमलवाचकमीश्वर निक्षिप्तं ।

कमलमुच्यसि देशमनेहसं कमलभैव्यमहो कमलं वदन् ॥१०५॥

कमलचकधनूरथवज्रभृत्पदयुगः १६ कमलब्रजवर्जितः ।

कमल १७ वत्यखरांग कथान्तरे कमलसेननृपं प्रतिपादयन् ॥१०६॥

कमलनामकमीश पुरं तथा दयितयानुगतं कमलाख्यया ।

सुतवरं प्रवरं कमलाकरं कमलसामजमादिजिनेशितः ॥१०७॥ युग्मम् ॥

१८ कमलमीश यथा कमलाकरे कमलभृत्यपि वाकमलं यथा ।

तदिव सज्जननीकमलोदरे वससि पुंस्कमलः श्रितवैभवः ॥१०८॥

१.अपत्य, २.अपत्य, ३.निन्दक, ४.अर[मं], ५.अर[म्य], ६.अर[जं], रजः पापं
अयमकारान्तोऽपि, ७.मङ्गु भूषायां मण्डन्, ८.आपत्राशकं, ९. मण्डति धातुः आदिधातुः,
१०.नामस्थापनादव्यभावधेदात्, ११.कमलदव्यं, १२.कमलवैरीचन्दः, १३.जितवान्, १४-१५.काष्ठा
दिशस्तासां आस्यं मुखं तत्र मण्डयन्तः आदर्शस्तद्वत् पु[न]र्वा नखा यस्य, १६-१७.भावकमलं,
१८.कृ. कामस्तं मन्दयति. कमन् तं आच्छै कम्-अलङ् अवाञ्छकः, १९.कृ. जलं तत्र मङ्गतीति
कमन् मीनः तां हितवाक्यैः आच्छै कम्, २०.ललो विलासो यस्याः सा ललिनी स्त्री-अकारो
निषेधे, २१.मुखविकारः, २२.कृ. सूर्यस्तस्य मण्डं शोभां मथतीति, २३.कृ. चित्तं मलते धरतीति
कमलं सच्चित्तं वस्तु, २४.कृ. सुखं, अण्डधारिणः पक्षिणः, २५.कमलशब्द, २६.कमलं देशं
कमलं कालं च निक्षिप्तं निक्षेपेण वदन्, २७.उच्चसि-उच्चच् समवाये-सुखं मेलयसीत्यर्थः,
२८.कमलशब्दज्ञानयोग्यमपि कमलमेव वदन्, २९.शरीरस्वेद, ३०.कमलवती कमलिनी
तद्वत् [अ]खरं कोमलमङ्गं यस्य, ३१.कमलसेननृपं कमलाराजानुगतं कमलाकरं पुत्रं तस्य
कमलानामा सामजं हस्तिनं कथाविशेषेण प्रतिपादयति, ३२.पद्म, ३३.पद्मसरसि, ३४.धनुदर्धरौ,
३५.धनुः, ३६. कमलशब्दः शोभार्थं, ३७.पुरुषपुण्डरीक-कमलं पुण्डरीकं ।

जयति नाकमलकं मपूजितः शुक्मलं त्यपहः प्रतिबोधयन् ।
 शुचिविरोक्तमलं प्य कृतव्रतं कमलं वं सुरवं ह्य उचरीकर ॥१०९॥
 श्रयति नैभिविभो कमला प्रदासुचितं शाकमलो च्छनिषेवितम् ।
 शितिकेला कमलं ल्यति तेजसं कमलं लन्तु निराश्रवमात्मवित् ॥११०॥
 कमलं लब्धगतिः प्रथमाधिपः कमलं प्रतिबोधितसज्जनः ।
 जिनमहीकं कमलं झजमानहा कमलने निपुणोऽस्यचिरात्मजः ॥१११॥
 चौरकमऽलाताभमुखा महंति तोकमलं सावपितरः ।
 स्वसविरोधकमलं सतरुं खगवचां कमलन भजन्ते ॥११२॥
 कमलं लरुचो महेला सुरुष्कमलशोभिताः सकमलाढ्याः ।
 मात्राढ्यकमलं भूषितशिरसः शुभं वदनकमलगीत्रेशम् ॥११३॥
 उद्यद्विरोक्तमलं कमलं वतीविजयकथितसुविचारम् ।
 पदासरोजादिरवान् कथयन्तं कमलपर्यायान् ॥११४॥
 रागोत्कलिकमलं मकद्युतिर्गुणानेऽमूकमलमकवत् ।
 विभ्रद्वुचकमलं वर्णं दोषेनुत्कलिकमलसंकं स्तब्धम् ॥११५॥

१. नाकं स्वर्गं मलति धरतीति नाकमल इन्द्रः, २. अर[ति], ३. कान्ति, ४. अर[ण्य], ५-६-७. कं अरवं मूकं सुखं, अ न, अवरीकः कृतवान्-सर्वस्य मूकत्वं निर्गमितवान्, ८. सम्पत्, ९. अरुचितं अनभीष्टं शाकं यस्य स-यस्य शाकमनिष्टं स्यात्, १०. अण्डोच्छौः पक्षिभिर्निषेवितं, ११. कृष्णाकला यस्य स कृष्णवर्णः स्यादिति विरोधलेशः, १२. मण्डलं विद्यते यस्य स मण्डली सूर्यसद्वत्तेजो यस्य सः, १३. मण्डलं वृत्ताकारविशेषः मण्डल-मण्डलवतोरभेदोपचारात् मण्डलं कुंडलं-ततः कस्य सुवर्णस्य मण्डले कुंडलं यस्य गृहस्थावस्थायां स तथापि निराश्रवो निर्देष एवेति, १४. कं परब्रह्म तस्य मंडो विभागः मदुडं परिवेष्टने - विभाजनेऽपि परमते, १५-१६. कः शब्दस्तस्य मानं मः तत्र ललौ जिह्वा विषया क्रिया तेन प्रतिबोधितं, १७. पृथ्वी-मस्तक-मद् निवासी, १८. कलस्य मंडनं विभागः, १९. ग्रन्थविशेषः, २०. उत्सुक, २१. परमतिनः, २२. अपत्यं, २३. अरोगवंतं, २४. वृक्षभेद, २५. ज्ञानधर, २६. सुवर्णवलय, २७. सुगन्धद्रव्यपरिमलः २८. सजल-मरुबक, २९. कामलो मुकुटः, ३०. मुखमाहति, ३१. भा, ३२. मण्डलं, ३३. विजयनाम, ३४. रागस्योत्कलिका कलोला यस्य, ३५. अलका पद्मकेसंर तद्वद् द्युतिर्यस्य, ३६. गुणेषु अनेऽमूकं अलमके भेकस्तद्वत्, ३७. रुचकं ग्रीवाभरणं बिश्रद् अकारः पादपूरणे, ३७अ. रवणः शब्दनः ३८. दोषविषये, ३९. अनुत्कलिकं अलीलं तनोषीति, ४०. अलसो वृक्षविशेषस्तद्व स्तब्धं नरं ।

तत्त्वन्मा॑ कमलान्तै॒ मुखमथवायौ॑ कमलवसानमिनः ।
 पाहि॑ कमलान्तबान्तै॒ दधतं॑ सकमलवसानमेयन् ॥११६॥

प्रांगनाशं॑ कमलस्य॑ नूतनसरस्याख्यापयन्॑ वादिनां॑
 प्रध्वं॑ सत्कमलस्य॑ सारसरसि॑ प्रक्षीणनोरे॑ क्षयम् ।
 अन्योन्यापगमं॑ तथा॑ च॑ कमलस्याख्यासि॑ वद्वावथा-
 त्यन्ताभावमवैषि॑ नाथ॑ कमलस्यासारभृत्पल्लवे ॥११७॥

कमलमकमलं॑ वा॑ भावयुगमं॑ जगत्यां॑
 कमलमिति॑ यनित्यं॑ पर्ययं॑ भाषमाणः ।
 कनककमलवलीचित्रिते॑ चारुसौधे-
 प्यरतिरकमलस्या॑ त्वेष॑ विद्वेषभाजः ॥११८॥

कमलान्तै॒ बादिमं॑ मां॑ क्रीडाकन्दुकमलान्तै॒ जग्रण्यं ।
 अयशः॑ पङ्कमलान्तै॒ जसमवचसा॑ क्षालयन्पुनीहि॑ विभो ! ॥११९॥

कै॑ कमलसि॑ समस्तभविनां॑ कमलवदातस्तवोत्तमः॑ श्लोकः ।
 कमलष्टै॒ मूर्तिभक्तः॑ स्यात्तदसेवी॑ कै॑ कमलबोधः ॥१२०॥

अमिअपरकै॑ कमलद्वी॑ अवगयपै॑ कै॑ कमललंतगुणरासी॑ ।
 अणवै॑ कमलद्वजओ॑ अणुवै॑ कमलकव्यं॑ जिअकालो ॥१२१॥

संवच्छरप्पसरविकै॑ कमलायतुलं॑ वित्रायवोममै॑ यि॑ संकमलगंगवेलं ।

१-२. कंकिलक्षणं॑ अलांतजमुखं॑ अल॑ इति॑ वर्णद्वयं॑ अंते॑ यस्य॑ एवंविधे॑ जो॑ जकार॑
 एतावता॑ जाल॑ इति॑ समुखे॑ आदौ॑ यस्य॑ ककारस्य॑, एतावता॑ जालके॑ गवाक्षं॑ तुल्यं॑ मां॑ कास्मिन्॑
 विषये॑ थ वायौ॑ पापागमे॑ गवाक्षसुल्यं॑ मां॑ पाहीत्यर्थः॑, ३. कंकिलक्षणं॑ अल॑ इति॑ अंते॑ यस्य॑ स॑, बो॑
 बकार॑ सबल॑ इति॑ अंते॑ यस्य॑ एतावता॑ कंबलं॑, सकं॑ अलवसानं॑ सकलं॑ वस्तु॑ अयन्॑ जानन्॑ । ४-
 ५. अल॑ इत्यवसाने॑ यस्य॑ एवं॑ भूतं॑ कं॑ कलमित्यर्थः॑, ६. प्रागभावं॑, ७. प्रध्वं॑ सो॑ क्षयं॑-प्रध्वं॑ साभावं॑,
 ८. अन्योन्याभावं॑, ९. कं॑ जलं॑ अद्वृते॑ हिनस्ति॑ कमड़॑ अप्कायविराधकः॑ । १०. ईदशो॑ यः॑ स॑ अकमड़॑,
 स॑ वैरिणः॑ रिपू॑ अस्यतु॑ क्षिप्तु॑, १०. अलांतः॑ बः॑ बालः॑ इति॑ द्वयं॑ वर्णयोरादिमं॑ यस्य॑-कस्य॑ तं॑
 बालके॑ मामित्यर्थः॑, १०. अ. क्रीडायां॑ कन्दुको॑ मुखं॑ यस्यस्तं॑ मां॑, ११. अलं॑ अंतेयस्य॑ ल॑ इतिवर्णस्य॑
 एवं॑ जल॑ इति॑ जडानां॑ मूर्खाणामग्रणी॑, १२. जलं॑ नीरं॑ तत्समवचसाऽयशः॑ पंकं॑ क्षालन्॑, १३. कम॑
 अव्ययं॑ सुखार्थे॑ अडति॑-उदामं॑ करोति॑ कम॑(कमड़॑ ?), १४. शैवः॑, १५. स॑ कमड़॑ स्यात्॑ कं॑ सुखं॑
 अद्वृते॑ अतिकामिति॑ सुखरहित इत्यर्थः॑, १६. पराक्रमो॑ बलं॑, १७. अज्ञातप्रक्रमः॑, १८. प्रस्तावः॑, १९.
 अप्रक्रमः॑ कमोलहृनः॑ न॑ ईदृशः॑ अनवक्रमः॑, २०. निरुपक्रमः॑ लक्ष्यजीवितकालः॑, २१. व्योममणिः॑,
 २२. सङ्क्रमः॑, २३. लग्नवेला॑ ।

अक्खोहे विक्रमलवंगसुरंधसासं दुव्वाइवगगवयणक्रमलद्वलक्खं ॥१२२॥
 आयंक्रमलण्यं सुहभावाणुक्रमलसंतसोहगो ।
 सुरक्यंमहनिक्रमलव-पावपंडिक्रमलयंविमुक्तो ॥१२३॥
 असुहाइक्रमलम्भो विहिअउवक्रमललामसारिच्छो ।
 भुवणंमि पुज्जक्रमल सयक्रमलयस्सेणिनमणिज्जो ॥१२४॥
 पूर्वं श्रीक्रमलासंतीसमभवत्त्वद्वर्ममाहात्म्यतो
 माञ्जिष्ठद्युतिः सदाप्यक्रमलायन्तं प्रभो ! ते नखा:
 त्वत्सेवानिरतो नयादक्रमलाकाम्यज्जनो यश्चिरम् ।
 स श्रीमान् जगतीशनावक्रमलावलीलयालिङ्गिताः(तः?) ॥१२५॥
 क्रमलकाम्ययतीव तपस्तथा भवदरस्त्वदुपासनकाम्ययेत् ।
 अक्रमलायिभवद्वदनेन नो अक्रमलासिधुराश तवाङ्ग्नाः ॥१२६॥
 त्वद्वक्त्रं क्रमलाञ्छकरं क्रमलन्ती लोचने नाथ ! ते
 संबीक्ष्यतितमामभूवक्रमलं व्यापद्विलासोञ्जितः ।
 त्वद्वाक्येऽनिश्चमोमकार्षक्रमलं कायश्रियां निर्मितौ
 धन्यस्तावदहं बभूव क्रमलां मुञ्चन् हि मध्यामिति ॥१२७॥
 त्वत्कीर्तिकान्ताक्रमलं जगाहे परप्रतापं क्रमलोत्तराभम् ।
 विशिष्य जिग्ये क्रमलाद्यमन्दच्छन्दः समूहैः क्रमलार्चनीय ॥१२८॥

१.अक्षोभ, २.पराक्रम, ३.देवसुम, ४.दुर्बादिवर्गवचनाक्रम, ५.लब्धलक्षण, ६.आतंकपर्दनकं,
 ७.अनुक्रमः परिषटी, ८.निःक्रमलवः चारित्रक्रमाः, ९.कर्मविनाशः, १०.रजः पापं, ११.अतिक्रमः,
 १२.रम्यः, १३.बल, १४.क्रम, १५.सरजपदक्रमल, १६.क्रमलता-उत्तमनराः, १७.नामा,
 १८.क्रमलमिवाचरेः, १९.क्रमलां लक्ष्मीमैच्छत-अक्रमलाकाम्यत्, २०.क्रमलावन्तमाद्यं नरमाचष्टे
 स्म अक्रमलावत्- एवंविधे सलीलया लक्ष्मीवन्तमणि न जल्पयतीत्यर्थः २१.यथा तपा उष्णकालः
 क्रमलकाम्ययतीव-जलस्य इच्छां कारयतीत्यर्थः, २२-२३.तथा तेन प्रकारेण भवदरः संसारभीतिः
 त्वदुपासनकाम्ययेत्, त्वत्सेवा[या]मिच्छां कारयति-संसारभीता-जीवास्त्वत्सेवाभिलाषुका
 भवतीत्यर्थः, २४.क्रमलमिवाचार्यते स्म, २५.लक्ष्मीरिवाचारितवत्यः, २६.क्रमलमिवाचार,
 २७.क्रमल-पिवाचरन्ति, २८.अलं लकाररहितं विलास इत्यत्र लकारापगमे व्यास इति, २९.अहं
 त्वद्वाक्यं स्वीकृतवानित्यर्थः, ३०.अरं काय अर नामा जिनस्तस्यां को ध्वजो नन्दावत्तें तद्वाचरित
 यः तस्य सम्बोधनम्, ३१.जात, ३२.वैरप्रतापं किभूतं कुसुंभं क्रमलोभरं-तद्वर्णभ्रष्टवर्णम्, ३३.
 क्रमलनामा पिंगलप्रसिद्धच्छन्दः तैर्विशिष्यो वर्णनोयः, ३४. महिला ।

एवं यः कमलाभिधानसुमनःस्तोमैः श्रिया निर्मलै-
 निर्माय प्रबरार्थसौरभभरैः स्तोत्रस्तज्ज सद्गुणाम् ।
 भक्त्या श्रीवृषभाख्यविष्टपविभोरारोपयत्यादरात्
 तस्यासौ वरमालिकां शिवरमाकण्ठे निदेधीयते ॥१२९॥
 भक्त्या श्रीयुतशान्तिविष्टपविभोरारोपयत्यादरात् ।
 एवं पार्श्व-नेमि-वीराणामपि नामानि क्षेप्यानि

सद्योगैः कमलादिमैः कृतजनिर्दिष्टैः विशेशि(शि)ष्टे स्फुर-
 लक्ष्मीसागरउल्लसत्सुमतिसाधुप्राप्यसदर्शनः ।
 तेजोराजिविराजिहेमविमलप्राज्यप्रतापोदयः
 सश्रीआदिजिनः सहर्षकुलजः कुर्यादहार्याः श्रियः ॥१३१(३०)॥
 सश्रीशान्तिजिन-इत्यादि स्वयं ज्ञेयम् ।

पं हर्षकुलगणि कृता कमलपञ्चशतिका ॥ श्रीसोमविमलसूरिणा
 स्वकृते शोधिता ॥ श्रीरस्तु ॥

१. कमलं पद्मं तस्योपलक्षणत्वात् शेषपुष्पग्रहणम् ॥ २. कमलयोगो जन्मपत्रिकायां
 सतां जायते, स ज्योतिर्विदो प्रसिद्धः । ३. स्यात्कालः समयो दिष्टः काल इत्यर्थः ॥